Sınıf Öğretmenlerinin Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitimine Yönelik Tutum, Öz-Yeterlik ve Eğitim İhtiyaçlarının Belirlenmesi

Determination of the Attitude, Self-Authority and Education Needs of Primary School Teachers for the Education of Gifted Students

Ahmet Yıldız*

Abstract: Primary school teachers have a great role in the education of gifted students. Attitudes and self-efficacy beliefs of primary school teachers towards the education of gifted students play a key role in this task. Therefore, the aim of this study was to determine the attitudes, self-efficacy beliefs and educational needs of primary school teachers regarding the education of gifted students. The research was carried out with 100 primary school teachers working in various provinces in the fall semester of 2019-2020 academic year. The descriptive survey model was used in this study. In addition to the personal information form, the attitude scale for giftedness education, self-efficacy scale for gifted education, and the questionnaire about the educational needs of the gifted students were used. As the data showed normal distribution, the difference between the two groups was t-test and the comparison of more than two groups was performed by one-way Anova test. When all the results are evaluated together, it can be said that primary school teachers have positive attitude towards gifted students, but they have a belief in neutral self-efficacy towards their education and they need in-service training in this context. In further research, in-service trainings can be organized to increase the attitudes of teachers from various branches towards gifted students and self-efficacy beliefs. Training contents can be prepared to inform prospective teachers about gifted students and their education. Studies can be conducted to inform the primary school teachers about the methods and techniques that gifted students can use in their education.

Structured Abstract: Introduction: Gifted students receive formal education with their normally developing peers. Primary school teachers play an important role in the identification and training of gifted students. Primary school teachers are expected to carry out educational activities to maximize the talents and creativity of gifted students. In fulfilling these expectations, teachers' attitudes towards gifted students and their education and self-efficacy beliefs play a key role. In the background of primary school teachers' attitudes and self-efficacy beliefs about the education of gifted students, they have basic knowledge about these students (Dağlıoğlu, 2010). Therefore, attitudes, self-efficacy and educational needs of primary school

* Dr., Sivas Bilim ve Sanat Merkezi
Dr., Sivas Science and Art Center
ORCID 0000-0002-9149-5859
ahmetyildiz58@gmail.com

Cite as/ Atıf: Yıldız, A. (2020). Sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik tutum, öz-yeterlik ve eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi, *Turkish Studies - Education*, 15(1), 417-430.
<https://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.39933>

Received/Geliş: 27 November/Kasım 2019

Accepted/Kabul: 25 February/Şubat 2020

Copyright © INTAC LTD, Turkey

Checked by plagiarism software

Published/Yayın: 29 February/Şubat 2020

CC BY-NC 4.0

teachers regarding the education of gifted students is an important issue that needs to be emphasized (Güneş, 2015). The aim of this study is to determine the attitudes, self-efficacy beliefs and educational needs of primary school teachers towards gifted students and their education. In addition, changes of these characteristics according to age, gender and occupational seniority were examined.

Literature Review

In our country, it has been observed that there are researches to determine various opinions of gifted students and teachers about their education. It has been determined in the research that science and technology teachers have undecided attitude (Kunt, 2012) and mathematics teachers have neutral attitude (Şişman, 2018). Daştan (2016) and Gülkaya (2016) stated that preschool teachers had a moderate positive attitude towards the education of gifted students, while Sarar (2018) and Seyhan (2015) stated that these teachers had a high level of attitude. Şişman (2018) stated that the self-efficacy beliefs of mathematics teachers towards the education of gifted students were neutral, while Sarar (2018) stated that preschool teachers had high self-efficacy beliefs. In addition, Gülkaya (2016) stated that preschool teachers need to be informed about the education of gifted students.

When the above studies are taken into consideration, it can be said that there are no studies in the literature regarding the determination of the various opinions of primary school teachers about gifted students and the relationship between these views. This research is thought to contribute to the correction of this deficiency in the literature.

Method

In this research, descriptive screening model was used to determine the attitudes of primary school teachers to gifted students and their self-efficacy and educational needs. The universe of the study consisted of primary school teachers working in primary schools in Turkey depend on the Ministry of Education. The study was conducted with 100 primary school teachers working in primary schools in various provinces of Turkey in the fall term of 2019-2020. 54 of these teachers are male and 46 of them are female teachers. In order to obtain the data in the study, in addition to the personal information form, the scale of attitudes towards giftedness and giftedness education, Self-efficacy scale for gifted education and Teachers' views on the educational needs of gifted students questionnaire was used.

Findings and Discussion

The mean score of the attitudes of the primary school teachers participating in the research towards the education of gifted students is 3.94. This value indicates that the primary school teachers in question have positive attitudes towards the education of gifted students. Attitudes towards the education of gifted students do not differ according to the gender or age of the teachers, but show a significant difference according to their professional experiences. The attitudes of the teachers with seniority of 6-10 years are highly positive and differ significantly from the attitudes of other teachers. In similar studies conducted in our country, Güneş (2015), Sönmez (2017) and Tortop and Kunt (2013) primary school teachers, Kunt (2012) science and technology teachers, and Şişman (2018) mathematics teachers' attitudes towards the education of gifted students were undecided level. In addition, Daştan (2016) and Gülkaya (2016) stated that preschool teachers had a moderate positive attitude towards the education of gifted students, while Sarar (2018) and Seyhan (2015) stated that preschool teachers had a high level of attitude.

The mean self-efficacy score of the primary school teachers participating in the study regarding the education of gifted students was 3.18 and therefore remained at the neutral level. Self-efficacy beliefs of male teachers were significantly higher than self-efficacy levels of female teachers. Primary school teachers' self-efficacy beliefs for the education of gifted students do not differ significantly from each other according to age and professional seniority variables. In similar studies in our country, Daştan (2016) and Şenol (2011) concluded that preschool teachers had high self-efficacy in many respects. Şişman (2018) found that mathematics teachers' self-efficacy was slightly above average. In order to be successful in the education of gifted children, teachers need to be strong in terms of professional formation and have certain personality traits, first of all they should have all the information about these children, as well as believe that they can reflect this knowledge to their applications and have high self-efficacy beliefs (Akkan, 2010; Dağlıoğlu, 2010; Şenol, 2011).

The average point of education needs of the primary school teachers who participated in the research for the education of gifted students is 3.67. This value is within the limits of "I need education", (3,40-4,19).

Female primary school teachers' needs for the education of gifted students were higher than male primary school teachers' needs and this difference was significant. The needs of primary school teachers regarding the education of gifted students do not differ significantly according to age and professional seniority variables. In similar studies in our country, Mavi (2017) counselor teachers, Sak (2011) mathematics teachers, Gülkaya (2016) preschool teachers have concluded that they feel inadequate and need training about gifted education.

Conclusions and Recommendations

When all the results are evaluated together, it can be said that primary school teachers have positive attitude towards gifted students, but they have a belief in neutral self-efficacy towards their education and they need in-service training in this context. Copenhaver and McIntyre (1992) stated that teachers could gain positive attitudes by attending in-service training courses for the education of gifted students. Tortop (2014b) also found that these in-service training courses could increase teachers' self-efficacy beliefs for the education of gifted students.

In further research, in-service trainings can be organized to increase the attitudes of teachers in various branches towards gifted students and self-efficacy beliefs. Training contents can be prepared to inform prospective teachers about gifted students and their education. Studies can be conducted to inform the primary school teachers about the methods and techniques that gifted students can use in their education.

Keywords: Gifted, Primary School Teacher, Attitude, Self-efficacy, Education Needs.

Öz: Üstün yetenekli öğrencilerin eğitiminde sınıf öğretmenlerine büyük görev düşmektedir. Bu görevin yerine getirilmesinde sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik tutum ve özyeterlik inançları kilit rol oynamaktadır. Bu nedenle bu araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine ilişkin tutum, özyeterlik inançları ve eğitim ihtiyaçlarının tespit edilmesi şeklinde belirlenmiştir. Araştırma 2019-2020 eğitim-öğretim yılı güz döneminde çeşitli illerde görev yapan 100 sınıf öğretmeni ile gerçekleştirilmiştir. Betimsel tarama modelinin kullanıldığı bu çalışmada veri toplama araçları olarak “Kişisel bilgiler formu”nun yanı sıra Üstün yeteneklilik eğitimine ilişkin tutum ölçeği, Üstün yeteneklilerin eğitimine ilişkin özyeterlik ölçeği ve Öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencilerle ilgili eğitim ihtiyaçlarına (ÜYEEİ) ilişkin görüş anketi kullanılmıştır. Veriler normal dağılım gösterdiği için karşılaştırmalarda iki grup arasındaki fark t-testi, ikiden fazla grup arasındaki fark ise tek yönlü Anova testi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Elde edilen tüm sonuçlar bir arada değerlendirildiğinde, sınıf öğretmenlerinin üstün yeteneklilere yönelik olumlu tutuma, ancak onların eğitimine yönelik kararsız(nötr) özyeterlik inancına sahip oldukları ve bu bağlamda da hizmet içi eğitime ihtiyaç duydukları söylenebilir. İleriki araştırmalarda çeşitli branşlardaki öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencilere yönelik tutumlarını ve özyeterlik inançlarını artırmaya yönelik hizmet içi eğitimler düzenlenebilir. Öğretmen adaylarının üstün yetenekli öğrenciler ve onların eğitimleri hakkında bilgilendirilmelerine yönelik eğitim içerikleri hazırlanabilir. Sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitiminde kullanabilecekleri yöntem ve teknikler hakkında bilgilendirilmelerine yönelik çalışmalar yapılabilir.

Anahtar Kelimeler: Üstün Yetenek, Sınıf Öğretmeni, Tutum, Öz yeterlik, Eğitim İhtiyacı.

Giriş

Üstün yetenekli öğrenciler normal gelişim gösteren öğrencilere göre daha yüksek yaratıcı ve eleştirel düşünme becerilerine sahip, planlama ve problem çözme becerileri gelişmiş bireylerdir (Altıntaş, 2009). Ayrıca bu öğrenciler meraklı, hızlı öğrenebilen, sorgulayıcı öğrenme yaklaşımını benimseyen, hayal güçleri geniş bireylerdir (Winebrenner, 2000). Örgün eğitim kurumları için hazırlanmış olan öğretim programları ve etkinlikler normal gelişim gösteren öğrenciler içindir. Mevcut öğretim programları ve içerisinde yer alan etkinlikler üstün yetenekli öğrencilerin ihtiyaçlarına cevap verememekte ve sahip oldukları potansiyellerini kullanmalarına imkan sunamamaktadır (Şenol, 2011). Üstün yetenekli bireyler toplumun yaklaşık sadece %2'sini oluşturmaktadır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2016). Ortalama üstü becerileri dikkate alındığında toplum için çok önemli değere sahip olan bu öğrencilerin eğitimlerinin de oldukça önemli olduğu söylenebilir (Çapan, 2010). Ancak bazen üstün yetenekli öğrencilerin her ortamda kendilerini

geliştirebilecekleri yüksek kapasiteye sahip oldukları ve her halükarda başarılı olabilecekleri şeklinde yanlış düşünceler de ortaya çıkabilmektedir (Ataman, 2005). Unutulmamalıdır ki üstün yetenekli öğrenciler yeteneklerine uygun destek eğitime ihtiyaçları vardır (Çepni, Gökdere ve Küçük, 2003). İhtiyacı olan eğitimden mahrum kalan üstün yetenekli öğrencilerin yaratıcılıkları zamanla kaybolmakta hatta bir takım olumsuz tutum ve davranışlar ortaya çıkabilmektedir (Gökdere ve Çepni, 2003). Diğer bir ifadeyle içinde bulunduğu toplumun sorunlarını çözüp gelişmesinde katkıları olacak bireyler doğru bir şekilde tespit edilip eğitilmediklerinde topluma sorunlar çıkarabilecek bireyler haline gelebilmektedirler (Sak, 2011).

Ülkemizde üstün yetenekli öğrenciler örgün eğitimlerini normal gelişim gösteren akranlarıyla birlikte aynı sınıflarda almaktadırlar. Bu nedenle üstün yetenekli öğrencilerin tespit edilip tanınmasında ve eğitiminde sınıf öğretmenleri önemli bir role sahiptirler (Güneş, 2015). Sınıf öğretmenlerinden üstün yetenekli öğrencilerin yeteneklerini ve yaratıcılıklarını daha üst seviyelere çıkaracak eğitim faaliyetlerini yapmaları beklenmektedir (Baytekin, 2011).

Bu beklentilerin yerine getirilmesinde üstün yetenekli öğrencilerin eğitime yönelik tutum ve özyeterlik ön plandadır (Davis ve Rimm, 2004). Çünkü tutum ve özyeterlik öğretmenlerin tercih ettikleri öğretim metotlarını ve bunların öğrencilere etkisini belirlemektedir (Curtis, 2005). Üstün yetenekli öğrencilerin eğitime ilişkin olumlu tutuma ve yüksek özyeterlik inancına sahip olan öğretmenlerin bu öğrencilerin bilişsel, sosyal ve duyuşsal ihtiyaçlarını karşılamak ve yaratıcılıklarını geliştirmek için çaba gösterdikleri; olumsuz tutuma ve düşük özyeterlik inancına sahip öğretmenlerin ise bu öğrencilerin yaratıcılıklarının azalmasına neden oldukları birçok araştırmada belirtilmiştir (Lassig, 2009; McWilliams-Abendroth, 2014).

Sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitime ilişkin tutum ve özyeterlik inançlarının arka planında ise bu öğrencilere ilişkin temel bilgilere sahip olmaları yer almaktadır (Dağlıoğlu, 2010). Bu nedenle sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimi ile ilgili tutum, özyeterlik ve eğitim ihtiyaçları üzerinde durulması gereken önemli bir husustur (Güneş, 2015).

Ülkemizde üstün yetenekli öğrenciler ve onların eğitimleriyle ilgili öğretmenlerin çeşitli görüşlerini tespit etmeye yönelik araştırmaların yapıldığı görülmüştür. Üstün yeteneklilerin eğitime yönelik fen ve teknoloji öğretmenlerinin kararsız tutuma (Kunt, 2012), matematik öğretmenlerinin ise nötr tutuma (Şişman, 2018) sahip oldukları araştırmalarda belirlenmiştir. Daştan (2016) ve Gülkaya (2016) okul öncesi öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitime yönelik orta düzeyde olumlu tutuma sahip olduklarını belirtirken Sarar (2018) ve Seyhan (2015) söz konusu öğretmenlerin yüksek düzeyde tutuma sahip olduklarını belirtmişlerdir. Şişman (2018) matematik öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitime yönelik özyeterlik inançlarının nötr, Sarar (2018) ise okul öncesi öğretmenlerinin özyeterlik inançlarının yüksek olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca Gülkaya (2016) okul öncesi öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimleriyle ilgili bilgilendirilmeye ihtiyaç duyduklarını belirtmiştir.

Yukarıda yer alan araştırmalar dikkate alındığında sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrenciler hakkındaki çeşitli görüşlerinin ve bu görüşleri arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik literatürde herhangi bir çalışmanın yer almadığı söylenebilir. Bu araştırmanın literatürdeki bu eksikliğin giderilmesine katkı sunacağı düşünülmektedir.

Tüm bu bilgiler neticesinde, bu araştırmanın amacı sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitime ilişkin tutum, özyeterlik inançları ve eğitim ihtiyaçlarının tespit edilmesi şeklinde belirlenmiştir. Bu amaca ulaşmak için de “Sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitime ilişkin tutum, özyeterlik inançları ve eğitim ihtiyaçları nelerdir?” sorusuna cevap aranmıştır. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin tutum, özyeterlik inançları ve eğitim ihtiyaçlarının cinsiyet, yaş ve mesleki kıdeme göre farklılık gösterip göstermediği de incelenmiştir.

Yöntem

Bu araştırmada sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilere tutumları ile onların eğitimine yönelik özyeterlikleri ve eğitim ihtiyaçlarını belirlemek amacıyla betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelinde belirlenen konu, olay ya da bireyin tamamı ya da belirli bir kısmı kendi koşulları içinde dışardan müdahale olmadan taranarak betimlenir (Karasar, 2005).

Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini Türkiye’de Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı ilkokullarda görev yapan sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu ise 2019-2020 eğitim-öğretim yılı güz döneminde Türkiye’nin çeşitli illerinde ilkokullarda görev yapan ve araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 100 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Bu öğretmenlerin 54’ü erkek 46’sı ise kadın öğretmendir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada verileri elde etmek amacıyla “Kişisel bilgiler formu”nun yanı sıra üç veri toplama aracı daha kullanılmıştır. Bunlar (i) Üstün yeteneklilik ve üstün yeteneklilik eğitime ilişkin tutum ölçeği (ÜYETÖ) (ii) Üstün yeteneklilerin eğitime ilişkin özyeterlik ölçeği (ÜYEÖÖ) ve (iii) Öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencilerle ilgili eğitim ihtiyaçlarına (ÜYEEİ) ilişkin görüş anketidir.

ÜYETÖ Gagne ve Nadeau (1991) tarafından geliştirilmiş ve 34 maddeden oluşmaktadır. Söz konusu ölçeğin Türkçeye çevrilmesi ve Türk kültürüne uyarlanması Tortop (2014a) tarafından gerçekleştirilmiştir. Uyarlama sonrası ölçek 7si olumlu 7si olumsuz 14 madde olarak revize etmiş ve bu haliyle ölçeğin iç tutarlık katsayısını 0,81 olarak bulmuştur. Araştırmamızda ise ölçeğin iç tutarlık katsayısı 0,79 olarak tespit edilmiştir.

ÜYEÖÖ 26 maddeden oluşmaktadır ve Tortop (2014b) tarafından geliştirilmiştir. 5li likert tipindeki bu ölçeğin iç tutarlığını Tortop (2014b) 0,94 olarak bulmuşken araştırmamızda bu değer 0,91 olarak tespit edilmiştir. Ölçekten alınan yüksek puanlar öğretmenlerin üstün yeteneklilerin eğitimine ilişkin özyeterlik inançlarının yüksek olduğuna işaretir.

ÜYEEİ ise 25 madden oluşmaktadır ve Demirok (2012) tarafından geliştirilmiştir. Demirok (2012) bu anketin iç tutarlığını 0,89 olarak bulmuşken araştırmamızda bu değer 0,83 olarak tespit edilmiştir. Ölçekten alınan yüksek puanlar öğretmenlerin üstün yeteneklilerin eğitimi ile ilgili daha çok eğitime ihtiyaç duyduklarına işaretir.

Verilerin Analizi

Araştırmanın, demografik bilgileri açıklanırken, frekans ve yüzdelik dağılımlar kullanılmış ve yorumlanmıştır. ÜYETÖ, ÜYEÖÖ ve ÜYEEİ’den elde edilen veriler öncelikle Kolmogorow-Smirnow testi ile analiz edilerek normal dağılım gösterdikleri tespit edilmiştir. Bu verilerin karşılaştırılmasında iki grup arasındaki farkı t-testi, ikiden fazla grupların karşılaştırılmasında ise tek yönlü Anova testi kullanılmıştır. Grupların birbirleriyle olan ilişkilerinin ya da ortalamalar arasındaki farkların anlamlılık testinde 0,05 düzeyi esas alınmıştır.

Bulgular

Araştırmada elde edilen bulgular çalışmaya gönüllü olarak katılan 100 sınıf öğretmeninden elde edilmiştir. Katılımcı sınıf öğretmenlerinin demografik bilgileri Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1: Katılımcı Sınıf Öğretmenlerinin Demografik Bilgilerinin Dağılımı

Demografik Değişkenler		n	%
Cinsiyet	Erkek	54	54
	Kadın	46	46
Yaş	22-30	39	39
	31-40	37	37
	41 ve üzeri	24	24
Mesleki Kıdem	1-5 yıl	24	24
	6-10 yıl	15	15
	11-15 yıl	32	32
	16-20 yıl	17	17
	21 ve üzeri	12	12
Sınıfında Üstün Yetenekli Öğrenci Olma Durumu	Evet var	76	76
	Hayır yok	34	34
Sınıfında Üstün Yetenekli Öğrenci Olmasını İsteme Durumu	Evet isterim	86	86
	Hayır istemem	14	14
Üstün Yetenekliler İle İlgili Eğitim Alma Durumu	Evet aldım	62	62
	Hayır almadım	38	38
TOPLAM		100	100

Tablo 1 incelendiğinde katılımcıların %54'ü erkek %46'sı kadındır. Katılımcıların %39'u 22-30 yaş aralığında, %37'si 31-40 yaş aralığında ve %24'ü 41 ve üzeri yaşıdadır. Katılımcıların %24'ü 1-5 yıl, %15'i 6-10 yıl, %32'si 11-15 yıl, %17'si 16-20 yıl ve %12'si 21 ve üzeri yıl mesleki deneyime sahiptir. Katılımcıların %76'sında daha önceden veya şu anda sınıfında üstün yetenekli öğrenci varken %86'sı sınıflarında üstün yetenekli öğrencinin olmasını istemektedir. Ayrıca katılımcıların %62'si daha önceden üstün yetenekliler ile ilgili eğitim aldıklarını belirtmişlerdir.

Sınıf Öğretmenlerinin Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitimine Yönelik Tutumlarına İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik tutumları ÜYETÖ kullanılarak belirlenmiştir. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin üstün yeteneklilerin eğitimine ilişkin tutum düzeyleri cinsiyet, yaş ve kıdemlerine göre ayrı ayrı incelenerek aralarında anlamlı bir farklılık olup olmadığı tespit edilmiştir.

Öğretmenlerin tutum puanların ortalamasının yorumlanmasında Gagné ve Nedau (1991)'in önerdikleri puanlama sistemi kullanılmıştır. Puan ortalaması 2'nin altında ise olumsuz tutum, 2-2,74 arasında ise çok az olumsuz tutum, 2,75-3,25 arasında ise kararsız(nötr), 3,26-4 arasında ise olumlu tutum ve 4'ün üzerinde ise yüksek olumlu tutum olarak değerlendirilmiştir.

Sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik tutumlarında cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için bağımsız gruplar t-testi analizi gerçekleştirilmiştir. Tablo 2'de sınıf öğretmenlerinin üstün yeteneklilerin eğitimine yönelik tutumlarıyla ilgili betimsel istatistikler cinsiyet değişkenine göre yer almaktadır.

Tablo 2: Sınıf Öğretmenlerinin Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitimine İlişkin Tutumlarının Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması

	Cinsiyet	N	Ort	Ss	t	p
Üstün Yeteneklilerin Eğitimine Yönelik Tutum Puan Ortalamaları	Erkek	54	3,95	0,17	0,18	0,74
	Kadın	46	3,92	0,36		
	Toplam	100	3,94	0,26		

Tablo 2 incelendiğinde erkek ve kadın öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik olumlu tutum ($\bar{x}=3,94$) sergiledikleri görülmektedir. Erkek öğretmenler tutum puanları ($\bar{x}=3,95$) kadın öğretmenlerin tutum puanlarından ($\bar{x}=3,92$) her ne kadar yüksekse de aralarında anlamlı bir farklılık yoktur ($t= 0,18$ ve $p=0,74>0,05$).

Sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik tutumlarında yaşlarına göre anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi (Anova) gerçekleştirilmiştir. Tablo 3'te sınıf öğretmenlerinin üstün yeteneklilerin eğitimine yönelik tutumlarıyla ilgili betimsel istatistikler yaş değişkenine göre yer almaktadır.

Tablo 3: Sınıf Öğretmenlerinin Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitimine İlişkin Tutumlarının Yaşlarına Göre Karşılaştırılması

	Yaş	N	Ort	Ss	F	p
Üstün Yeteneklilerin Eğitimine Yönelik Tutum Puan Ortalamaları	22-30	9	3,94	0,20	0,781	0,39
	31-40	7	3,89	0,24		
	41 ve üzeri	4	3,98	0,41		

Tablo 3 incelendiğinde her yaş grubundaki öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik olumlu tutum sergiledikleri görülmektedir. En yüksek tutum puanına ($\bar{x}=3,98$) 41 ve üzeri yaşta öğretmenler sahipken en düşük tutum puanına ($\bar{x}=3,89$) 31-40 yaşları arasındaki öğretmenler sahiptir. Ancak üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik tutum puanları yaşa göre birbirinden anlamlı bir farklılık göstermemektedir ($F= 0,781$ ve $p=0,39>0,05$).

Sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik tutumlarında mesleki kıdemlerine göre anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi (Anova) gerçekleştirilmiştir. Tablo 4'te sınıf öğretmenlerinin üstün yeteneklilerin eğitimine yönelik tutumlarıyla ilgili betimsel istatistikler mesleki kıdem değişkenine göre yer almaktadır.

Tablo 4: Sınıf Öğretmenlerinin Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitimine İlişkin Tutumlarının Kıdemlerine Göre Karşılaştırılması

	Kıdem	N	Ort	Ss	F	p
Üstün Yeteneklilerin Eğitimine Yönelik Tutum Puan Ortalamaları	1-5 yıl	24	3,83	,09	2,426	,042
	6-10 yıl	15	4,11	,22		
	11-15 yıl	32	3,93	,10		
	16-20 yıl	17	3,89	,35		
	21 ve üzeri	12	3,98	,46		

Tablo 4 incelendiğinde 6-10 yıl kıdemi olan öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencilerin eğitiminde yüksek olumlu tutuma diğer öğretmenlerin ise olumlu tutuma sahip oldukları görülmektedir. Ayrıca en yüksek tutum puanına ($\bar{x}=4,11$) 6-10 yıl kıdemi olan öğretmenler sahipken en düşük tutum puanına ($\bar{x}=3,83$) 1-5 yıl kıdemi olan öğretmenler sahiptir. Öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik tutum puanları mesleki kıdemlerine göre birbirinden anlamlı bir farklılık göstermektedir ($F= 2,426$ ve $p=0,042<0,05$). 6-10 yıl kıdemi olan öğretmenlerin tutum puanları diğer öğretmenlere göre anlamlı derece yüksektir.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik tutumlarının puan ortalaması 3,94'tür. Bu değer söz konusu sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik olumlu tutuma sahip olduklarını gösterir. Üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik tutum öğretmenlerin cinsiyetine ya da yaşına göre farklılık

göstermezken mesleki deneyimlerine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. 6-10 yıl kıdemi olan öğretmenlerin tutumları yüksek olumlu tutumdur ve diğer öğretmenlerin tutumlarından anlamlı derecede farklılık göstermektedir.

Sınıf Öğretmenlerinin Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitimine Yönelik Özyeterlik İnançlarına İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik özyeterlik inançları, ÜYEÖÖ kullanılarak belirlenmiştir. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin üstün yeteneklilerin eğitimine ilişkin özyeterlik inançları cinsiyet, yaş ve kıdemlerine göre ayrı ayrı incelenerek aralarında anlamlı bir farklılık olup olmadığı tespit edilmiştir.

Sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik özyeterlik inançlarında cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için bağımsız gruplar t-testi analizi gerçekleştirilmiştir. Tablo 5'te sınıf öğretmenlerinin üstün yeteneklilerin eğitimine yönelik özyeterlik inançları ile ilgili betimsel istatistikler cinsiyet değişkenine göre yer almaktadır.

Tablo 5: Sınıf Öğretmenlerinin Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitimine İlişkin Özyeterlik İnançlarının Cinsiyetlerine Göre Karşılaştırılması

	Cinsiyet	N	Ort	Ss	t	p
Üstün Yeteneklilerin Eğitimine Yönelik Özyeterlik İnançları Puan Ortalamaları	Erkek	54	3,37	0,59	3,08	0,01
	Kadın	46	2,95	0,75		
	Toplam	100	3,18			

Tablo 5 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik özyeterlik inançları anlamlı bir farklılık göstermektedir ($t= 3,08$ ve $p=0,01<0,05$). Erkek öğretmenlerin özyeterlik inançları ($\bar{x}=3,37$) kadın öğretmenlerin özyeterlik inançlarından ($\bar{x}=2,95$) daha yüksektir.

Sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik özyeterlik inançlarında yaşlarına göre anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi (Anova) gerçekleştirilmiştir. Tablo 6'da sınıf öğretmenlerinin üstün yeteneklilerin eğitimine yönelik özyeterlik inançları ile ilgili betimsel istatistikler yaş değişkenine göre yer almaktadır.

Tablo 6: Sınıf Öğretmenlerinin Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitimine İlişkin Özyeterlik İnançlarının Yaşlarına Göre Karşılaştırılması

	Yaş	N	Ort	Ss	F	p
Üstün Yeteneklilerin Eğitimine Yönelik Özyeterlik İnançları Puan Ortalamaları	22-30	39	3,29	1,02	1,04	0,36
	31-40	37	3,13	1,03		
	41 ve üzeri	24	3,06	1,12		

Tablo 6 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine ilişkin özyeterlik inançları puan ortalamalarının en yükseğine 22-30 yaş aralığındaki öğretmenlerin ($\bar{x}=3,29$) sahip olduğu görülmektedir. En az ortalama puana ise 41 ve üzeri yaştaki öğretmenler ($\bar{x}=3,29$) sahiptir. Ancak sınıf öğretmenlerinin özel yeteneklilerin eğitimine yönelik özyeterlik inançları yaşlarına göre birbirinden anlamlı derecede farklılık göstermemektedir ($F= 1,04$ ve $p=0,36>0,05$).

Sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik özyeterlik inançlarında mesleki kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi (Anova) gerçekleştirilmiştir. Tablo 7'de sınıf öğretmenlerinin üstün yeteneklilerin eğitimine yönelik özyeterlik inançlarıyla ilgili betimsel istatistikler mesleki kıdem değişkenine göre yer almaktadır.

Tablo 7: Sınıf Öğretmenlerinin Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitimine İlişkin Özyeterlik İnançlarının Kıdemlerine Göre Karşılaştırılması

	Kıdem	N	Ort	Ss	F	p
Üstün Yeteneklilerin Eğitimine Yönelik Özyeterlik İnançları Puan Ortalamaları	1-5 yıl	24	3,31	1,06	0,96	0,43
	6-10 yıl	15	3,12	1,03		
	11-15 yıl	32	3,07	1,05		
	16-20 yıl	17	3,10	1,01		
	21 ve üzeri	12	3,37	1,16		

Tablo 7 incelendiğinde üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine ilişkin özyeterlik inancı ortalama puanının 21 ve üzeri kıdeme sahip öğretmenlerde ($\bar{x}= 3,37$) olduğu görülmektedir. En düşük ortalama puanın ise 11-15 yıl kıdeme sahip öğretmenlerdedir ($\bar{x}= 3,07$). Ancak sınıf öğretmenlerinin özel yeteneklilerin eğitimine yönelik özyeterlik inançları mesleki kıdeme göre birbirinden anlamlı derecede farklılık göstermemektedir ($F= 0,96$ ve $p=0,43>0,05$).

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine ilişkin özyeterlik puan ortalaması 3,18'tir ve bu nedenle kararsız (nötr) düzeyinde kalmıştır. Erkek öğretmenlerin özyeterlik inançları kadın öğretmenlerin özyeterlik düzeylerinden anlam derecede daha yüksektir. Sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik özyeterlik inançları yaş ve mesleki kıdem değişkenlerine göre birbirinden anlamlı derecede farklılık göstermemektedir.

Sınıf Öğretmenlerinin Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitimine Yönelik Eğitim İhtiyaçlarına İlişkin Bulgular

Sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik eğitim ihtiyaçları ÜYEEİ kullanılarak belirlenmiştir. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin eğitim ihtiyaçları cinsiyet, yaş ve kıdemlerine göre ayrı ayrı incelenerek aralarında anlamlı bir farklılık olup olmadığı tespit edilmiştir.

Sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik ihtiyaçlarında cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için bağımsız gruplar t-testi analizi gerçekleştirilmiştir. Tablo 8'de sınıf öğretmenlerinin üstün yeteneklilerin eğitimine yönelik ihtiyaçları ile ilgili betimsel istatistikler cinsiyet değişkenine göre yer almaktadır.

Tablo 8: Sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine ilişkin ihtiyaçlarının cinsiyetlerine göre karşılaştırılması

	Cinsiyet	N	Ort	Ss	t	p
Üstün Yeteneklilerin Eğitimine Yönelik Eğitim İhtiyaçları Puan Ortalamaları	Erkek	54	3,53	0,96	1,94	0,04
	Kadın	46	3,87	0,79		
	Toplam	100	3,67			

Tablo 8 incelendiğinde kadın sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine ilişkin ihtiyaçlarının ($\bar{x}=3,87$) erkek sınıf öğretmenlerinin ihtiyaçlarına göre ($\bar{x}=3,53$) daha yüksek olduğu görülmektedir. Ayrıca ihtiyaç puanları arasındaki bu farklılık anlamlı derecede bir farklılıktır ($t=1,94$ ve $p=0,04<0,05$).

Sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik eğitim ihtiyaçlarında yaşlarına göre anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi (Anova) gerçekleştirilmiştir. Tablo 9'da sınıf öğretmenlerinin üstün yeteneklilerin eğitimine yönelik eğitim ihtiyaçları ile ilgili betimsel istatistikler yaş değişkenine göre yer almaktadır.

Tablo 9: Sınıf Öğretmenlerinin Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitimine İlişkin Eğitim İhtiyaçlarının Yaşlarına Göre Karşılaştırılması

	Yaş	N	Ort	Ss	F	p
Üstün Yeteneklilerin Eğitimine Yönelik Eğitim İhtiyaçları Puan Ortalamaları	22-30	39	3,62	0,72	1,22	0,30
	31-40	37	3,77	0,53		
	41 ve üzeri	24	3,67	0,55		

Tablo 9 incelendiğinde üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik eğitim ihtiyacı puan ortalamasının en yüksek 31-40 yaş aralığındaki öğretmenlerde ($\bar{x}=3,77$) olduğu görülmektedir. En az ortalama puana ise 22-30 yaş aralığındaki öğretmenler ($\bar{x}=3,62$) sahiptir. Ancak sınıf öğretmenlerinin özel yeteneklilerin eğitimine yönelik eğitim ihtiyaçları yaşlarına göre birbirinden anlamlı derecede farklılık göstermemektedir ($F= 1,22$ ve $p=0,30>0,05$).

Sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik eğitim ihtiyaçlarında mesleki kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi (Anova) gerçekleştirilmiştir. Tablo 10'da sınıf öğretmenlerinin üstün yeteneklilerin eğitimine yönelik eğitim ihtiyaçlarıyla ilgili betimsel istatistikler mesleki kıdem değişkenine göre yer almaktadır.

Tablo 10: Sınıf Öğretmenlerinin Üstün Yetenekli Öğrencilerin Eğitimine İlişkin Eğitim İhtiyaçlarının Kıdemlerine Göre Karşılaştırılması

	Kıdem	n	Ort	Ss	F	p
Üstün Yeteneklilerin Eğitimine Yönelik Eğitim İhtiyaçları Puan Ortalamaları	1-5 yıl	24	3,71	0,54	1,39	0,24
	6-10 yıl	15	3,46	0,69		
	11-15 yıl	32	3,75	0,58		
	16-20 yıl	17	3,7	0,65		
	21 ve üzeri	12	3,74	0,62		

Tablo 10 incelendiğinde üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik eğitim ihtiyacı puan ortalamasının en yüksek 11-15 yıl kıdeme sahip öğretmenlerde ($\bar{x}=3,75$) olduğu görülmektedir. En az ortalama puana ise 6-10 yıl kıdeme sahip öğretmenlerde ($\bar{x}=3,46$) olduğu görülmektedir. Ancak sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik eğitim ihtiyaçları mesleki kıdeme göre birbirinden anlamlı derecede farklılık göstermemektedir ($F= 1,39$ ve $p=0,24>0,05$).

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik eğitim ihtiyaçları puan ortalaması 3,67'dir. Bu değer "eğitime ihtiyacım var" sınırları (3,40-4,19) içerisindedir. Kadın sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine ilişkin ihtiyaçları ($\bar{x}=3,87$) erkek sınıf öğretmenlerinin ihtiyaçlarına göre ($\bar{x}=3,53$) daha yüksektir ve bu farklılık anlamlı derecededir ($t=1,94$ ve $p=0,04<0,05$). Sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine ilişkin ihtiyaçları yaş ve mesleki kıdem değişkenlerine göre birbirinden anlamlı derecede farklılık göstermemektedir.

Elde edilen tüm sonuçlar bir arada değerlendirildiğinde, sınıf öğretmenlerinin üstün yeteneklilere yönelik olumlu tutuma, ancak onların eğitimine yönelik kararsız(nötr) özyeterlik inancına sahip oldukları ve bu bağlamda da hizmet içi eğitime ihtiyaç duydukları söylenebilir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Ülkemizdeki üstün yetenekli öğrenciler akranlarıyla aynı ortamda normal gelişim gösteren öğrenciler için hazırlanmış öğretim programlarıyla eğitim görmektedirler (Güneş, 2015). Bu nedenle üstün yetenekli öğrencilerin yeteneklerini ve yaratıcılıklarını üst seviyelere çıkarma görevi sınıf öğretmenlerine düşmektedir (Baytekin, 2011). Bu beklentilerin yerine getirilmesinde sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik tutum ve özyeterlikleri ön plandadır (Davis ve Rimm, 2004).

Bu araştırmada sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik tutum puanlarının ortalaması 3,98 olarak bulunmuştur. Bu değer Gagné ve Nedau (1991)'in önerdikleri

puanlama sistemine göre olumlu tutum kategorisinde yer almaktadır. Ülkemizde yapılan benzer çalışmalarda ise Güneş (2015), Sönmez (2017) ile Tortop ve Kunt (2013) sınıf öğretmenlerinin, Kunt (2012) fen ve teknoloji öğretmenlerinin, Şişman (2018) ise matematik öğretmenlerinin üstün yeteneklilerin eğitimine yönelik tutumlarının kararsız(nötr) tutum düzeyinde olduğunu tespit etmişlerdir. Ayrıca Daştan (2016) ve Gülkaya (2016) okul öncesi öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik orta düzeyde olumlu tutuma sahip olduklarını belirtirken Sarar (2018) ve Seyhan (2015) okul öncesi öğretmenlerin yüksek düzeyde tutuma sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Sınıf öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimlerine yönelik tutumları öğretmenlerin cinsiyetine ya da yaşına göre anlamlı bir farklılık göstermezken mesleki kıdeme göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. 6-10 yıl kıdemi olan öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik tutumları yüksek olumlu tutum iken diğer öğretmenlerin tutumları olumlu tutum düzeyindedir. Öğretmenlerin tutumları ile cinsiyet, yaş, mesleki kıdem gibi değişkenler arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı çeşitli araştırmalarda da belirtilmiştir (Allodi ve Rydelius, 2008; Chessman, 2010; Lassig, 2009).

Bu araştırmada sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine ilişkin özyeterlik puanlarının ortalaması 3,18 olarak bulunmuştur. Bu değer “kararsız (nötr)” özyeterlik sınırları (3,40-4,19) içerisinde. Erkek öğretmenlerin özyeterlik inançları kadın öğretmenlerin özyeterlik düzeylerinden anlam derecede daha yüksektir. Sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik özyeterlik inançları yaş ve mesleki kıdem değişkenlerine göre birbirinden anlamlı derecede farklılık göstermemektedir. Ülkemizdeki benzer çalışmalarda Daştan (2016) ve Şenol (2011) okul öncesi öğretmenlerinin birçok açıdan öz yeterliklerinin yüksek olduğu sonucuna varmıştır. Şişman (2018) matematik öğretmenlerinin öz yeterliklerini ortalamanın biraz üzerinde olduğunu tespit etmiştir. Üstün yetenekli çocukların eğitiminde görev alan öğretmenlerin başarılı olabilmesi için mesleki formasyon yönünden güçlü donanıma sahip olmaları ve belli kişilik özelliklerini taşımaları, öncelikle de bu çocuklarla ilgili tüm bilgilere sahip olmalarının yanı sıra bu bilgileri uygulamalarına yansıtabilecekleri konusunda kendilerine inanmaları ve öz yeterlik inançların yüksek olması gerekmektedir (Akkan, 2010; Dağlıoğlu, 2010; Şenol, 2011). Bu yüzden de öğretmenlerinin üstün yetenekliler eğitimine yönelik öz yeterliklerinin artırılmasını destekleyici faaliyetler yapılmalıdır (Tortop, 2014).

Bu araştırmada sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik eğitim ihtiyaçları puan ortalaması 3,67 olarak bulunmuştur. Bu değer “eğitime ihtiyacım var” sınırları (3,40-4,19) içerisinde. Kadın sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine ilişkin ihtiyaçları, erkek sınıf öğretmenlerinin ihtiyaçlarına göre anlamlı derecede daha yüksektir. Sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine ilişkin ihtiyaçları yaş ve mesleki kıdem değişkenlerine göre birbirinden anlamlı derecede farklılık göstermemektedir. Ülkemizdeki benzer çalışmalarda Mavi (2017) rehber öğretmenlerinin, Sak (2011) matematik öğretmenlerinin, Gülkaya (2016) okul öncesi öğretmenlerinin üstün yeteneklilerin eğitimiyle ilgili kendilerini yetersiz hissettikleri ve eğitime ihtiyaç duydukları sonucuna varmışlardır.

Elde edilen tüm sonuçlar bir arada değerlendirildiğinde, sınıf öğretmenlerinin üstün yeteneklilere yönelik olumlu tutuma, ancak onların eğitimine yönelik kararsız(nötr) özyeterlik inancına sahip oldukları ve bu bağlamda da hizmet içi eğitime ihtiyaç duydukları söylenebilir. Copenhaver ve McIntyre (1992) öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencilerin eğitimine yönelik hizmet içi eğitim kurslarına katılarak olumlu tutum kazanabileceklerini belirtmişlerdir. Ayrıca Tortop (2014b) söz konusu hizmet içi eğitim kurslarının öğretmenlerin üstün yeteneklilerin eğitimine yönelik özyeterlik inançlarını artılabileceğini ortaya koymuştur.

İleriki araştırmalarda çeşitli branşlardaki öğretmenlerin üstün yetenekli öğrencilere yönelik tutumlarını ve özyeterlik inançlarını artırmaya yönelik hizmet içi eğitimler düzenlenebilir. Öğretmen adaylarının üstün yetenekli öğrenciler ve onların eğitimleri hakkında

bilgilendirilmelerine yönelik eğitim içerikleri hazırlanabilir. Sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilerin eğitiminde kullanabilecekleri yöntem ve teknikler hakkında bilgilendirilmelerine yönelik çalışmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Akkan, E. (2010). *Orta öğretimdeki üstün yetenekli öğrencilerin duygusal zeka ve yaratıcılık düzeylerinin yaşam doyumlarını yordama gücü*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.
- Allodi, W. ve Rydelius, P-A. (2008). *The needs of gifted children in context: A study of Swedish teachers' knowledge and attitudes*. ECHA conference, Prague, Czechoslovakia.
- Altıntaş, E. (2009). *Purdue modeline dayalı matematik etkinliği ile öğretimin üstün yetenekli öğrencilerin başarılarına ve eleştirel düşünme becerilerine etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Ataman, A. (2005). *Üstün zekâlı ve üstün yetenekli çocuklar*. Ankara: Gündüz.
- Chessman, A. M. (2010). *Teacher attitudes and effective teaching practices for gifted students at stage 6*. Yayınlanmamış doktora tezi, The University of New South Wales, School of Education, USA.
- Copenhaver, R. W. ve McIntyre, D. J. (1992). Teachers' perceptions of gifted students. *Roeper Review*, 14, 151-153.
- Curtis, J. (2005). *Preservice teachers' attitudes toward gifted students and gifted education*. Yayınlanmamış doktora tezi, Columbia University Teachers College, Kolombiya.
- Çapan E. B. (2010). Öğretmen Adaylarının Üstün Yetenekli Öğrencilere İlişkin Metaforik Algıları, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3/12, 140-154.
- Çepni, S., Gökdere, M. ve Küçük, M. (2003); "Zihinsel Alanda Üstün Yetenekli Öğrencilere Yönelik Purdue Modeline Dayalı Fen Alanında Örnek Etkinlik Geliştirme", http://www.fedu.metu.edu.tr/UFBMEK-5/b_kitabi/PDF/Fen/Bildiri/t68d.pdf (Erişim Tarihi: 15.10.2019).
- Dağlıoğlu, H. E. (2010). Üstün Yetenekli Çocukların Eğitiminde Öğretmen Yeterlilikleri ve Özellikleri. *Milli Eğitim Dergisi*, MEB Yayınları, 186, 72-82.
- Davis, G. ve Rimm, S. (2004). *Education of the gifted and talented*. Needham Heights, MA: Allyn ve Bacon.
- Daştan Ş. (2016) *Okul öncesi öğretmenlerinin öz-yeterlik düzeyleri ile üstün yeteneklilerin eğitimine yönelik tutumlarının karşılaştırılması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara. <https://doi.org/10.17152/gefad.376966>
- Demirok, M. S. (2012). *Öğretmeni yönetici, denetmen ve velilerin üstün yetenekli öğrencilere yönelik, algı, görüş ve eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Lefkoşa.
- Freeman, J. (2001). *Gifted Children Grown Up*. London: The Cromwell Press.
- Gallagher, J. J. (1996). *Educational research and educational policy: The strange case of acceleration*. In C. P. Benbow ve D. Lubinski (Eds.), *Intellectual talent: psychometric and social issues* (pp. 83-92). Baltimore: The John Hopkins University Press.

- Gagné, F., ve Nadeau, L. (1991). *Brief presentation of Gagné and Nadeau's attitude scale "Opinions about the gifted and their education."* Unpublished manuscript, University of Quebec, Montreal, Canada.
- Gökdere, M. ve Çepni, S. (2003). Üstün Yetenekli Öğrencilerin Fen Eğitimindeki Durumu: Türkiye Örnekleme, *Kuramda ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 3, 101- 124.
- Güneş, A. (2015). Sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekliler eğitimine ilişkin tutum ve öz-yeterliklerinin incelenmesi. *Üstün yetenekliler Eğitimi ve Yaratıcılık Dergisi*, 2(1), 12-16. <https://doi.org/10.18200/jgedc.2015111169>
- Gülkaya Ş. (2016) *Okul öncesi öğretmenlerinin, üstün yetenekli çocuklar hakkındaki algı, görüş ve eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi*. Yakın Doğu Üniversitesi Yurtdışı Enstitü, Lefkoşa. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.3776>
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım,
- Kunt, K. (2012). *Fen ve teknoloji öğretmenlerinin üstün yeteneklilik ve üstün yeteneklilerin eğitimi ile ilgili görüşlerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Lassig, C. J. (2009) Teachers' attitudes towards the gifted: The importance of professional development and school culture. *Australasian Journal of Gifted Education*, 18(2), 32-42.
- MEB. (2016). Bilim ve sanat merkezleri yönergesi. http://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_08/27014859_bilsemynerge adresinden erişildi.
- Mavi, H. (2017). *Rehber öğretmenlerin üstün zekâlı öğrencilere yönelik görüş ve eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi*. Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Lefkoşa. <https://doi.org/10.17152/gefad.332459>
- McWilliams-Abendroth, C. (2014). *Secondary advanced academic courses: Instructors' attitudes and differentiated practices for gifted students in heterogeneous AP and IB courses* Yayınlanmamış doktora tezi, University of Houston, Houston, Texas.
- Sak, U. (2011). *Üstün yetenekliler eğitim programları*. Ankara: Maya Yayınları.
- Sarar, M. (2018). *Okul öncesi öğretmenlerinin üstün yetenekliler eğitimine ilişkin öz yeterlik düzeyleri ile üstün yeteneklilerin eğitimine yönelik algı ve bilgisi arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.351754>
- Seyhan, B. (2015). *Okul öncesi öğretmenlerinin üstün yetenekli çocuklara ilişkin algıları ve kavram yanılgıları ile okul öncesi öğretmenlerinin üstün yeteneklilik ve eğitime yönelik tutumlarını incelemek*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.3776>
- Sönmez, D. (2017). İlkokul öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencilere ve eğitimlerine ilişkin tutumlarının belirlenmesi (Silifke ilçesi örneği). *Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 65-79. <https://doi.org/10.21565/ozelegitimdergisi.446598>
- Şenol, C. (2011). *Üstün yetenekliler eğitim programlarına ilişkin öğretmen görüşleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ. https://doi.org/10.1501/ozlegt_0000000206
- Şişman, Y. (2018). *Matematik öğretmenlerinin üstün yetenekliler eğitimine ilişkin tutum ve öz yeterliklerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul. <https://doi.org/10.18200/jgedc.2015111169>

- Tortop, H.S. (2014a). Öğretmenler için üstün yetenekli eğitime ilişkin tutum ölçeği türkiye için uyarlama çalışmasının yeniden gözden geçirilmesi. *Üstün Yetenekliler Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 2(2),63-71. <https://doi.org/10.14527/9786052410202>
- Tortop, H. S. (2014b). Examining the effectiveness of the in-service training program for the education of the academically gifted students in turkey: a case study. *Journal for the Education of the Young Scientist and Giftedness*, 2(2), 67-86. <https://doi.org/10.17478/jeysg.201429023>
- Tortop, H. S. ve Kunt, K. (2013). İlköğretim öğretmenlerinin üstün yeteneklilerin eğitimine ilişkin tutumlarının incelenmesi. *International Online Journal of Educational Sciences*, 5(2), 441-451.
- Winebrenner, S. (2000). Gifted students need an education, too. *Educational Leadership*, 58(1), 52-56.